

БЭЙКИЭН

Атын дойду халлаана
Баар, күннээх буолуоха,
Баар тымны да буоллун
Таптас бэйэн дойдугун.

Атын халлаан сулуна
Баар, сирдик буолуоха,
Баар буоллун, эн бэйэн
Сулускунан сирдэти.

Атын киши харчыта
Баар халын буолуоха,
Сөгүмэ ол байыттан,
Олор бэйэн кяххынан.

Атын киши кэргэн
Баар, кэр буолуоха,
Эн ымсырыа көрүмз,
Бэйэн киэнин сиримз.

Атын дойду хонуута
Өлгөм оттоох буолуоха,
Оттоо байэн сыйытын,
Ордор бэйэн алааски.

Атын киши уоруга
Үрдүк, мааны буолуоха,
Төрүт буоргун эн ордор,
Төрөбүт дьизэр олор.

КИЭН КӨҮҮСТЭЭХ
БУОЛУОХХА

Кыра аайы кыныран
Кымаадаана буолын,
Ониук-маник очуртсан
Охтуват буол адаанын.

Баар, бирдах ытырыа
Сытын обот тумсунан,
Баар, тигиз ыгырыа -
Кыналлыма кыраттан.

Кырнын үрдэ тэстэн
Таммах түүхе үеңттэн,
Ол аайы эмээ үехсэн,
Айдаарыма кингэнэн.

Баар, киэн кэргэнин
Хойтуан кэлиз ыалтан,
Ол аайы эн нийэрбээн
Баратыма кыныран.

Баар, иниэн сутуев,
Булуон суюра мустаттан,
Баар, харчын бүтүүв -
Кыналлыма кыраттан.

Олордубут үүнээйн
Кэхтия, ҳаын хаарыян,
Хаахтын хаалын минин -
Айманыма кыраттан.

Олох ырыа буолбатах,
Олох элбэх монуоктаах,
Холкуут олорууха,
Киэн көүүстээх буолуохха.

СИЛИРГЭХ СЭБИРДЭХ

Түспэтэх сэбидэх эйэннир,
Түүнээри-күннэри биштэннир,

**КҮННЭТЭЭН ХАРДЫНГ
АРЫЛХАЙ**
Айаным аартыга арыллар
Чэбик тыал мингинниин

корсүнээр,
Уннуктаах сыйрыттан сыйлайар
Мин санаам дойдубар иэвиллэр.

Бар дьону дольлообут эбээкэ
Элиэн биир кырыс хонноюр,
Өрүүтүн бараммат тубукээ
Олорбут эбитет хотойдор.

Бу манна сиэмэн ыннанар,
Күн тэгэ кэскилийн көрбүттэр
Саха дыон олодун түстэннир,
Олуун себүлээн олоортор.

**«НАМЫНА»,
ЭН НАРЫН ҮРҮАДЫН**
«Намына», - Эн холку бэйэүн
Собүлүү көрөллөр уолаттар
Эйнинг истээрийн киэнэтийн
Кулупка тиэтэйэн бараллар.

Олохпүт кэриэтээ кэрээни
Эн мизээ анаа дуу мичээргин
Уостубат танталга дьүерэлзэх
Толоруун ерүүтүн күүтүүлэх.

Төрөбүт маныттан арахсан
Түүхеүн баарбат бараахсан.

Хотуттан тымныны тыал имитэр,
Үеңттэн хаар-самыр илгийэр,
Суох, түспэт булатын, силиргэх,
Күхтүнү күүнүнү сэбидэх.

Кырдыяас киши ол кэриэтэ
Олохтон туттуна сатаахтын,
Бу айбыт айылда кэрээтэ
Кинини мэлдьитин абыльын.

Барыма олохтон арахсан,
Эйнинг тумуннун дынг, оллуу
Бу орто дойдуга баарынан
Үердэ тур, бар дыонгун эн оруу.

Таптал дизайн тафылы тардатан
Күлүмэх көрсүнүү дэхэллэр.
Таптал дизайн сырдыгын, ырааын
Кинилэр булатын билбеттэр.

Тапталы эн талан ылбаккын,
Таптал дизайн айылта анала,
Үйээр таптаабыт ангарын -
Тангары анаабыт ааньала.

Тапталы эн көрдөен булбаккын,
Харчыга эргинэн ылбаккын,
Таптал дизайн дыон сырдык ыраты
Сир-халлаан кистэлэнг ырыата.

Таптал дизайн - үрүн кун тахсыыта
Сиэдэрэй сибэкик тыллынта,
Өй-сүрэх алтын эйнитэ
Айылда айыллар дыктийтэ.

Дагестан уонна урукку Советской Союз улуу поста Расул Гамзатов «Нет вершин превыше матерей» дизайн этэн турардаах. Кини кэргэн, Патимат, үс кынс амарал ийэтэ, Дагестан национальный искусствотын музейн директора, Расул Гамзатов эрэллэх комолонооччуутэ этэ.

Расул кэргэнин таптаан, ытыктаан кордүүчүстүк «патиматикайнаукалар доктордара» дизэт аттырыа.

Бу кини Патимакка анаабыт холоонун эрэз «Работница» сурнаалттан булан тылбаастаатын.

Олдум уоттара умуллан, Бүтээн күлүммэр кэлэрбэр, Үс тылы эйнээ мин аанаан Эттэрбэн мин күндү сэгэрбэр.

Биир тылы... Санарар кыха биэрдэр, Мин оргууй арайдык, сэрэнэн: «Баңыбы эн бары утүүэр Сэгэриэм», - дизэт этим сипсийэн.

Мин иккис санаабын этэрбин Уйдо дуу сыйкырыр мин тыным?

Этиэм дыэ, харахпын симэммин: «Бырастын гын бары алрасын».

Шар дылдам ыааын ылынаат, Мин үнүс бајыбын этиэмий: «Балдьыма-туттуума, оо кытат, Дорубай буол, күндү сэгэрим».

Өскөтүн мин дылдам айынан Эссе да қыратык сантарын, Мин истиг, имэгнээх тылбынан Хатылым этэ үс бајыбын.

Ийиллэр гына мин эттэрбэн Оо, хайдах эрэ дыэ ылымын тыны! Баңыбы эйнэхэ, сэгэриэм... Дорубай буол... уонна - бырастын.

Б. ҮҮНҮҮСКАЙ

Никольской слобода - ити тыл Долгуйя этиллэр буолбута Көбүйсан уонунаан эдэр ыал Олоон туутуан барбыта.

Бурдукпут бастынг ас буоларын Астынан сөөллөр, үерэллэр, Сахалар кинилэр ааттарын Үйллэр тухары чиэстиллэр.

От, бурдук дэлэй дии, Никольской Талааннаах ыччат да манна баар, Күннэтээн хардын арылхай Сардана кустуктаах дойдубар.

2000 с. олуннүү

«Намына», Эн нарны ырыаын Санааны маныттар алтаахын Алыгтаах иэйинэн сыйдаайан Үгүс дыон анала буолбуккун.

«Намына», Эн кэрэ куоласын Куярэгэй тойугар тэнгийнбит Мичингээс, үчүгэй бэйэйн Баардым мин куунан ылыхын Г.И. КРИВОШАПКИН-Намсий 2000 с. олуннүү

ГОСДУМА

Ласпийт кэмнээ эргиллэн, Ахтан айныхын ыртган, Айыс сыллаах Госдума «Айымнылаах» үлтэнин.

Хаарыан тыллаах бэртэрээ Хаанахтарын тиэрэнин, Хостоон эрээр кэриэтэ Эридинэстэн эттэлэр.

Тынынчанан сокуоннаар Үртүйллан буттулэр, Дойду устун тарфынан Толоруута көттүлэр.

Угустэр олортон Улэлэбээт дэхэллэр.

Билинэллэр ол онуу Кистээбээж эттэлэр:

«Миэстэтигэр тийнэнэр Иэчэхтэнэн инэллэр, Маччиргабит баянын Эргичийн бизэрлээр».

Былаастарын былдьаан Белхөгөөн хайдаллар, Хайлара ордугун Бынаарсаллар, бүппэллэр.

Быртах-быдьар тылынан Бырахсаллар, үхэсэллэр Сотунаартан даааны Туора турбат эрэгтэр.

Күндүйэш Шестакова Мария Алексеевна сырдык кэриэнгээр

Ийээ, билигин мин аттыбар, Баарынг буоллар, бу Сиргэ Кини буолбут, саа ырыбыт Уолгун таптын көрүен этэ. Сэрийн ыар кэмнэрин Саминыбакса сийтуоранын, Иккинийн олох тэринэн Бинизэх күнүн көрдөбүн.

Элбэх кыра бэйэйт, Бланныкситын ыар үлээти, Онууха эбий сэрийн кэмнээ Тийнмимэт, ыараган күннэрээ Олоххун күүсээ айырттахтара, Бэйэбэйт тулайах хааллараргар Кинилэр төрүт буоллахтара. Кырдаас эмзэхин буолан, Аттыбар баарынг буоллар даа, Мин да Ийз тапталын Сиргэ тогтоо билих этиэм, Эн эмиз билингэт эзэллээр Сизинээр дыктистын салынаар Хос сизинэр уратын күнүлээрин. Ол гынан суюхун аттыбар, Кыайынын аялсыбыт Ийэхэм, Хас саас айын эйгин Эйдеен ылабын, Кыайыны күнүгэр.

Биллим мин бу Сиргэ Олох кэрэтийн, күндүтүн, Кини айытын-абатын, Дылдам алгем анализ Ол эрээри бу Олодуу, Уеңэр-ыатар сүергү буолуу, Бийрдээр эзэ аманмыт Сирдээби дыктийн Ийрэй.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Бэйээр эрэ, ол гынан, Кэмсийнбин дуо ааспийттан, Дыон күндүттэн-маанытгытан Кийэр хаампахахыттан. Кэбис, бу орто дойдуга Олоруух күннери айыбакка, Дыоннуун сэргэ үүрэн-кетэн, Кутурданы тэнгээ үллэстэн. Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан элбэх күннэрбин, Тутатына айыбайын. Салгарын суюд саагаран, Нэнгүе-манга аттылаан, Ордук омурдуут бу дуолуум Ол эрээри, мин Кинибин.

Туата суюх котөн ааспийт Керү-нары эрэ баппыйт, Хаарыан э

